

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljeni na:
 „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Kongresni trg št. 9.

Vsem podružnicam in zaupnikom!

Ker so hodili naši dopisi v roke funkcionarjev drugih strank, smo si poskrbeli

poštni predal ter prosimo, da se vsi dopisi od sedaj naprej pošiljajo na „Kmetško del. zvezo“ ali „Ljudski glas“, Ljubljana I. Poštni predal 168.

Osrednje tajništvo.

Pod klerikalno peto.

Že mesece in mesece klati klerikalno časopisje svojim neumnim bralcem o vseh mogočih stvareh, ki bi se morale izvršiti pri nas v korist ubogega ljudstva.

In ljudstvo, ki ni poučeno o vsem, si misli, res, klerikalci, ti so naši prijatelji. Vse to je pa le sleparija in varanje ubogega zajeljanega ljudstva.

Ugotavljamo, da vladajo našo državo danes klerikalci. Klerikalci sede na vladi v Belgradu in sede na vladi v Ljubljani, zato so za vse gorje, za vse lumparije, za vse protipostavnosti in za vsa zatiranja revnega ljudstva odgovorni edinole klerikalci.

Naj naštejemo nekaj grehov:

Se danes ječi na tisoče in tisoče naših fantov in mož v ujetništvu na Laškem in v Sibiriji, celo v Indiji in po vsem svetu, a klerikalna stranka ne migne niti s prstom, da bi jih osvobodila, ker se boji njihove vrnitve. Klerikalci bi to lahko naredili, vso moč imajo v rokah, a nočejo, pač pa lažejo po svojih časopisih in pretakajo solze za njimi.

Kar so klerikalci na vladi, se je podražila moka za 100 % samo zato, ker imajo nekateri škofje na Hrvaškem ogromna veleposestva in da lažje prešajo milijone iz revnega ljudstva.

Klerikalci so proti agrarni reformi, nočejo jo, samo zato, ker bi se s tem razdelila tudi neizmerna veleposestva bogatih škofov in samostanov. Samo zagrebški škof ima 30.000 oralov zemlje. Kar se je doslej v tem pogledu naredilo, smo naredili mi socialisti.

Niti kaditi ne privoščijo klerikalci revnemu ljudstvu. Tobak se je podražil za 2500 % in po kmetih se dobi le najdražje vrste.

Kako se godi ubogim vojakom pod klerikalno vlado, je dobro razložil pred par dnevi v parlamentu socialistični poslanec Korun. Povedal je:

Prisiljeni smo gospod minister, da z vso jasnostjo posvetimo v tozadevne škandalozne razmere, ki so nevzdržljive in evrop. države nevredne in da z vso odločnostjo zahtevamo takojšnje odpomoči.

Razmere so take, da zbujajo popolnoma opravičeno nejevoljo nad višjimi vojaškimi oblastmi, katerih predstavniki so pri nas izključno le častniki Srbi — tako torej, da se rodeva mnenje med vojaškim in civilnim prebivalstvom, da so tem škandaloznim razmeram vobče krivi Srbi in tako mišljenje gotovo ni v korist države! Zato je Vaša dolžnost, gospod minister, da nemudoma odpravite vse nedostatke in krivce pokličete na odgovor.

Gospod minister — slabo je bilo v Avstriji, posebno za vojaštvo. Vendar pa moramo resnici na ljubo povedati, da so bile v marsikaterem pogledu razmere boljše, kakor pa so sedaj in povedati moramo tudi, da bi razmere sedaj mogle biti boljše, če bi odločilni faktorji imeli dovolj volje, razumevanja in uvidevnosti zato, da ni vse slabo, kar smo prinesli takozvani oslobodjeni kraji v državo in da pomeni forsirano proširjenje srbskih zakonov in predpisov po prečanskih pokrajinah ne samo formalno nedoustanost, ampak tudi bistveno poslabšanje obstoječih razmer, torej korak nazaj, mesto naprej.

Nato je poslanec sodrug Korun navaljal naravnost strašne slučaje, kako se ravna pri nas v „osvobojeni“ Jugoslaviji z ubogimi slovenskimi vojniki. Pribijamo, da se godi to danes, ko imajo vlado klerikalci in so oni odgovorni za te strašne razmere.

In drugo. Zakaj plačujemo tako drago obleko? Zato ker so razni klerikalni mogotci slovenske, hrvaške ali pa srbske

LISTEK.

Alb. Lajovic:

Knjige, časopisi in čitanje.

(Dalje)

Ne imenujemo jo svetovno zato, ker jo pozna ves svet, zakaj včasih zaslove po svetu tudi dela, ki nimajo niti malo lastne cene. K svetovni literaturi prištevamo le taka dela, ki so obogatila duševni zaklad vsega človeštva na zemlji in ki so jih spisale resnične osebnosti. Tako prištevamo k svetovni literaturi dela velikega učitelja Jana Amosa Komenskega, ki pomenjajo mejnik v vzgoji narodov na zemlji, dela, ki zamišljajo preobnovo Evrope s šolo in mirom. Tu so postala dela češke jednote svetovne literature. Prav tako lahko imenujemo svetovne nekaj pesmi našega nesmrtnega pesnika Fr. Prešerna, ki so si našle pot v vse žive jezike evropske. Torej smo tudi mi Slovenci že obogatili svetovno literaturo. In dela onih naših pisateljev, ki so korakali po sledu svetovne literature, imajo pravico, da se jih uvrsti v svetovno literaturo. Da se to ni zgodilo do danes, so krive le okolnosti, ki so povzročile, da se tujcu ni bilo potreba zanimati za naše

literarne razmere, a tudi mi nismo imeli sredstev, da bi velikim narodom podali v dostojni obliki to, kar smo ustvarili zaslužnjeni in razbičani v potu, v krvavem potu svojega obraza. Resnica pa je, da se biseri naše literature lahko kosajo s svetovnimi deli drugih narodov. Naš Cankar prav lahko vzdrži poleg ruskih, francoskih, angleških ali nemških pisateljev svetovnega imena.

Čitanje „na debelo“, kakor se pravi, ni samo sebi namen in tudi ne prinese onega notranjega okrepčila naši duši, ki ga pričakujemo od dobre knjige. Zato si izbirajmo dobre knjige, se v nje poglobimo in skušajmo razbrati pravilno poslednjo besedo, le dobre knjige nam morejo kaj povedati, morejo pred našimi duševnimi očmi napeti novo obzorje, le dobre knjige obogatijo naše duševno življenje. Nastane pa konecno vprašanje, kako naj jih čitamo? Nikdar hitro in z naglico, to se razume, zakaj nima smisla mnogo neenkrat prečitati. Za vsakim stavkom si moramo postaviti vprašanje, smo li razumeli, kar smo slišali, čutiti moramo pod nogami vedno skalna tla razuma na ta način, da smo pisatelja do poslednje pičice doumeli. Če smo prečitali knjigo enkrat, pa jo ne razumemo, tedaj jo vzemimo znova v roko in še in še, —

dokler se konecno ne razgrne pred nami v vsej svoji krasoti popolna slika. Nikdar ne pripuščajmo, da bi nas vodili pri čitanju knjig sodbe tujih ljudi v taki meri, da naša sodba, da naši lastni možgani sploh ne pridejo do veljave. Čutimo-li, da nas kako delo posebno vleče, ne vem zakaj bi morali potem poslušati glas tistih, ki jim to delo ni všeč? Seveda je stvar precej drugačna, a beremo le radi tega, da nas spanec objame, da nam knjiga pade sama iz rok. Tako čitanje sramoti in ponižuje knjigo in pisatelja najbolj pa našo dušo samo, kateri polagamo mesto živega kruha kruh iz pepela in žaganja. Knjige čitajmo pozorno, da razumemo popolnoma ne samo smisel posameznih poglavij, temveč tudi celote, čitajmo tako, da se nam razjasni, zakaj je pisatelj ali pesnik nujno zidal svojo stavbo baš tako in ne drugače, da se nam razreši vprašanje, zakaj je pisatelj izbral baš ta in ne drugega načina, da nam pove, kar misli. Pri čitanju moramo postati s pisateljem eno, naša duša mora biti napolnjena s pesnikovo, navdušiti nas mora, pritegniti k sebi in nas povzdigniti na višino, kjer on sam stoji.

(Dalje prih.)

barve, pokupili vso volno, ki jo pri nas ogromno pridelamo in Amerikanci, Čehi, Francozi in drugi se izprehajajo v lepih oblekah iz naše volne, pri nas pa ljudstvo nima kaj obleči. Klerikalna vlada je pustila, da se je vsa volna izvozila.

In carina, ta strašen udarec za nas Slovence. Danes je treba od vagona raznega blaga plačati trikrat, štirikrat ali še večkrat več carine, nego je stalo včasih blago samo. To se je zgodilo pod klerikalno vlado in klerikalci, ki imajo vso moč v rokah, se za to ne zmenijo. Kaj njim mar ljudstvo in draginja, pod katero zdihujemo. Pri nas so v carinarne nastavili same Srbe, ki ne poznajo naših razmer in postopajo z našimi ljudmi kot s Turki, naše stare, izvežbane slovenske carinarje se je pa pod klerikalno vlado spodilo iz službe.

Pri uradništvu vlada strašna korupcija. Pod Avstrijo smo imeli vsaj približno pravično in nepristransko uradništvo, — danes so klerikalci pokvarili tudi to. — Kmalu boš moral vzeti s seboj koš bankovcev, če boš šel v kako državno kancelijo in vsakemu nasuti polne žepe, drugače niti govoriti ne bo hotel nihče s teboj. Seveda, stare, izvežbane uradnike penzionirajo, odstavljajo in prestavljajo, povsod pa vsiljujejo mlade klerikalne koritarje.

In tako dalje. Cele knjige bi lahko popisali s tem, kako se danes vlada pri nas v Jugoslaviji, ko sede na vladi klerikalci.

Ljudstvo, ali boš to trpelo? Ali ti ne zavre kri? Če nočeš, da te slečejo do nagega, če nočeš, da te popolnoma upropasti, v boj proti tej črni klerikalni bandi, v boj proti tem največjim tvojim krvosom.

Ta boj vodi naša „Kmetško delavska zveza“, ki bo nastopila pri volitvah z vsemi silami proti klerikalcem. Vse pošteno revno ljudstvo se bo pridružilo v njenih vrstah.

Kuhanje čežane (pekmesa).

Ker se letos obeta bogat sadni pridelek, sem prisiljen, da spregovorim par važnih besedi o tem, kako bi se dalo to sadje porabiti, za hrano v poznejšem času ter bi s pomočjo sadja preprečilo marsikatero pomanjkanje živil.

Pri nas se porabi sadje, zlasti češplje v prvi vrsti za napravo opojnih pijač — za kuhanje žganja. Šele v drugi vrsti se ga nekoliko posuši. Druge sadne konzerve pa pri nas niso še znane. Toda treba jih je šele vpeljati in ljudi poučiti kako, na kak način se da še sadje konservirati, to se pravi na kak način se ga, da še ohraniti za delj časa, da se ne pokvari.

Sadje kvarijo glive (bakterije) katere rabijo za svojo razvoj vlago, toploto in zrak. (kisik). Treba je, da se tiste tri pogoje, katere neobhodno potrebuje bakterija za svoj razvoj odstrani.

Najbolj enostaven način shranjevanja sadja bi bil ta, da bi se v shranjnih držalo stalno nizko temperaturo, ker pa je to združeno z ogromnimi stroški si ne more vsak posestnik graditi takih shranj.

Drug način je, da se sadje vlaga v take snovi, ki razvoj bakterije onemogočijo n. pr. sladkor. Vzame se 75—90 % raztopino sladkorja v katero se vloži sadje, ker je sladkor hygroskopičen, to se pravi, da vleče vlago nase, prepreči s tem razvoj bakterije.

Tretji način je, da se sadje neprodušno zapre v brezračne posode, kjer se ne morejo bakterije razvijati radi pomanjkanja zraka.

Navadno se vlaga sadje v sladkorno raztopino (75—80 % močno), v steklene kozarce, katero se potem 10—25 minut kuha in nazadnje se zapre te kozarce neprodušno. Na ta način pripravljene konzerve se obdržijo lahko leta in leta dolgo. Te sadne konzerve se imenujejo **kompoti**, ker se pa ti na kmetih ne morejo v veliki množini proizvajati, zato tudi ne bom obširneje pisal o teh sadnih konservah.

Važnejše sadne konzerve za kmeta se pa **sadni mezgi in marmelade**. — Pri sadnih mezgah se sadje kuha in sicer toliko časa, da se večina vode, ki se nahaja v sadju potom kuhanja (z izparivanjem) izžene iz sadja.

Sadje izgubi svojo prvotno obliko vsled tega ker se razkuha, toda mezga pa je sposobna za daljšo ohranitev, ker se je iz nje izgnalo vodo, vsled česar je razvoj glivice onemogočen ali vsaj oviran.

Za napravo sadnih mezg se lahko porabi hruške, jabolka, zlasti pa slive ali češplje. Iz češpelj napravljeno sadno mezgo imenujejo Čehi „povidl“ Srbi pa „pekmes“. Tudi pri nas bi bilo priporočljivo, da se naše ljudstvo zavzame za napravo pekmesa, ker vsega sadja se ne more posušiti, da bi se pa tiste redilne snovi, katere mi neobhodno potrebujemo za svoje življenje, pretvarjalo v alkoholne pijače, katere spravljajo samo ljudi v nesrečo, bi bilo pa zelo negospodarsko.

Naprava marmelade (pekmesa).

Pekmes se napravi na sledeči način: češplje se da v kotel pod katerim se zakuri. Vsled toplote se češplje takorekoč topijo in ko to vedno dalje vre, uhaja voda iz sadja v podobi pare (dim). Sadna mezga postaja pa vedno bolj gosta, zato se mora pa neprestano mešati, da se ne pripali. Ko so češplje napol kuhane, jih lahko pasiramo, to se pravi, jih skozi take mreže stiskamo, da se loči meso od koščic in kože. Potem se da pa zopet nazaj v kotel ter se kuha toliko časa, da postane mezga popolnoma gosta, tako, da ako zabodemo kuhalnico v njo, ista v njej obstoji v tisti legi kot smo jo zabodli v njo.

Tako skuhanu sadno mezgo se da lahko v lončene ali lesene posode ter se jo shrani na bolj hladnem prostoru. Pokrije se jo lahko s pergamentnim papirjem in povrhu poveže. Ako so češplje dobro dozorele, jim ni treba dodati nobene sladkorja ker je mezga brez njega skoro okusnejša. Na ta način napravljen pekmes je zelo zdrava in tečna hrana. — Lahko se pa tudi to mezgo, ko je še tekoča, posuši v **sadni sir**. Suši se jo lahko na solncu. Sadni sir se pa lahko zelo dolgo hrani. Za kuhanje pekmesa se lahko porabi vsak navaden žganjarski kotel. — Ako pa nima kdo priprav za pasiranje (odstranjevanje koščic), pa lahko koščice prej izloči iz češpelj, predno jih da kuhati — na ta način je pa delo bolj zamudno.

Iz Kmetško delavske zveze.

Seja osrednjega vodstva K. D. Z.

V nedeljo, 20. t. m. se je vršila v prostorih okrajne bolniške blagajne II. seja osrednjega vodstva K. D. Z. Udeležba je bila prav lepa. Seja je otvoril predsednik sodr. Košir ter podal besedo takoj tajniku. Tajnik je najprej na kratko orisal zgodovino naše K. D. Z., nato pa očrtal uspehe našega štirimesečnega dela. V tem kratkem času smo osnovali 39 podružnic po vsej Sloveniji, ki po veliki večini najlepše delujejo. Delovalo je tudi okrožno tajništvo v Mariboru, ki pa je gojilo vse pre-

malo zvez z centralo v Ljubljani in se bo moralo v tem oziru preosnovati. V kratkem se osnujejo tudi okrožna tajništva v Ptuj in Celju, po plebiscitu pa tudi na Koroškem. Sklenilo se je dalje, da se začasno ne hiti več tako z ustanovitvami novih podružnic, vključ temu, da jih zahtevajo od vseh strani, ker je treba utrditi in razširiti zlasti obstoječe. Večjo skrb bomo posvečali tudi kulturnemu delu in priredili v to svrhu v bodoči zimi pri vseh podružnicah več poučnih predavanj, v Ljubljani in Mariboru bomo pa osnovali 3—4dnevni politični tečaj, v kojega bodo poslane vse podružnice po nekaj učencev.

Blagajniško poročilo je pokazalo, da se imamo boriti z velikimi denarnimi težkočami, ker draginja tako silno narašča. Zvišalo se je zato članarino za vse člane od 1. julija dalje na 4 K mesečno za člane in 2 K za rodbinske člane, ker se s sedanjo članarino ne pokriva niti izdatki za list in so nam morale priskočiti v tem oziru na pomoč druge organizacije. Da se denarno opomoremo, se je sklenilo, naj prirede tekom julija in avgusta vse naše podružnice veselice v korist K. D. Z. Od čistega dobička naj ostane 35 odst. krajevnih podružnic, ostalo pripade pa osrednji zvezi.

Pri razpravi o tisku smo sklenili, naj se pridno nadaljuje z izdavanjem poučne, zabavne in propagandne knjižnice. V kratkem se že izda več zvezkov.

Temeljito smo se razgovorili tudi o gospodarskem delu v listu se bo sproti objavljalo, kaj lahko nudimo našim članom in gospodarski odbori posameznih podružnic naj potem naročujejo dotične stvari potom osrednjega tajništva pri naši prodajni in nakupovalni zadrugi „Sloga“. Enako bo sloga nakupovala od članov K. D. Z. vse pridelke in izdelke. Gospodarski odbori podružnic naj javijo potom našega osrednjega tajništva „Slogi“, kaj imajo na prodaj člani (n. pr. sadje, vino, krompir, fižol itd.) in sloga bo vse to pokupila gotovo dražje, kot pa zasebni prekupci.

Pri razpravi o volitvah smo sklenili, da se udeleži KDZ. z vso paro občinskih volitev, za državnozbornske volitve bomo pa nastopil seveda skupno z našo JSDS. Kot priprava naj bo zlasti nabiranje ženskih članic za KDZ., vsa druga navodila se bodo objavljala sproti v „Ljudskem glasu“. Vse podružnice naj pa sestavijo, čim preje kandidatne liste in začno z agitacijo. To je kratko poročilo v tej važni seji, ki je pokazala, kako krepko se razvija naša KDZ. na velik strah klerikalcev.

KDZ. Brežice. V nedeljo, dne 27. t. m. ob 9. uri dopoldne je važen sestanek članov KDZ. v društvenih prostorih.

KDZ. Zgornja Bela, v nedeljo, dne 4. julija ob 3. uri popoldne je v gostilni g. Stularja odborova seja KDZ.

KDZ. Gorje, v nedeljo, 27. t. m. ob 3. uri popoldne je seja KDZ. pri Žumru.

KDZ. Šmartno pod Šmarno goro, v torek, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer je seja KDZ. pri sodrugu Serniku v Tacnu.

Kaj hoče KDZ. Druga, zelo izpopolnjena izdaja te brošure izide v 10. dnehi. Imeti jo mora vsak naš član.

Dopisi.

Iz Frama pri Mariboru.

Prišejo nam: Pri nas je zagrizen klerikalec, ki že četrto leto zadržuje plačo ubogi vdovi-viničarki, češ, nisem naredil še obračuna. Takih vnebovpjočih krivic je pri nas več. Treba bi železne roke, da se vse take krivice odpravijo. Mi vidimo rešitev edino v KDZ., ne pričakujemo čudežev od te organizacije, toda le nekoliko razumevanja za naše težnje in potrebe, ter da nam bo pomagala do naših pravic in do življenja človeku primernega. Zato pa vsi

v KDZ., da se bo razvila v močno organizacijo, ki bo lahko vodila boje proti vsem ljudskim izkoriščevalcem.

Lajteršperk. Naš občinski sluga Žižek res nima nobenega drugega dela, kot da agitira za klerikalno Kmečko zvezo in preklinja našo stranko. Obnaša se tako, da je že prenemno. Ali ga plačuje občina zato, da agitira in nabira ro občini klerikalce; če je samo zato, potem si naj občina to raje prihrani za bolj potrebne občinske stvari. Opozarjamo gospoda okrajnega glavarja na to smrtdljivo klerikalno gnezdo: sicer si bodo občinarji znali poiskati svojih pravic kje drugje, če treba v Belgradu. Vse kar je prav. Občinarji, Vi si pa to za volitve zapomnite.

Iz Čateža.

V naši državi dela res lahko vsak, kar se mu poljubi. Tako delata n. pr. oskrbnik in nadzornik mokriške graščine. Zvišujeta cene lesu in drv po svoji volji, ne oziraje se na potrebe ljudstva. Začetkom t. l. je bila cena lesu 80 K m³, drv pa 25 K. Ko smo se pritožili proti tem oderuskim cenam, je nadzornik Knez cene še povišal na 100, oziroma 30 K. Sedaj so pa cene lesa zvišali še na 200 K, a to le kmetom, trgovci ga pa dobijo po 160 K. Proti takemu postopanju najodločnejše protestiramo. Zahtevamo čim preje volitev, kjer bomo volili take poslance, ki jim je za agrarno reformo, ne pa za klerikalno-liberalne gospode, ki ubija agrarno reformo. Ti gozdovi so naši in jih bomo tudi izbojevali.

Iz Bohinjske Bistrice.

Pri nas liberalcem in klerikalcem vseh barv ne da spati naša KDZ. Poslušujejo se proti njej najbolj umazanih sredstev. Zlasti na poti jim je naš vrli tajnik, sodrug Stare, ki je bil uslužben za beraških 20 K dnevno v tukajšnji elektrarni, ki jo je spravil v red in preskrbel Bohinjecem na zimo ceneno luč. Ko je prosil povišanja, mu je liberalni odbor enostavno odpovedal službo. Ker niso dobili sposobnega namestnika, so po tem junaškem dejanju odstopili in gradbeni oddelek delne vlade je poveril tudi nadaljne vodstvo sodrugu Staretu. Niso pa še nehali rovat. Denuncirali so ga, da je komunist in trosil podobne laži, le da bi ga odstranili iz našega kraja. Povemo tem gospodom, naj skrbijo raje zato, da se električne naprave v velikansko korist naših krajev še izpopolnijo in hvaležni naj bodo, da jim kedo sploh hoče za to ceno delati. Ljudstvo naj si pa zapomni, kdo ruje proti železnici in električnim napravam, da bomo pri volitvah z njim obračunali.

Iz Besnice pri Kranju.

Naš župnik je tudi letos čisto pozabil na moško izpraševanje, zato se pa tem raje giblje med ženskami, zlasti med dekletki, katera lahko zmerja in psuje po svoji volji, razbija po naših, ne njegovih klopeh itd. Svetujemo temu svetemu možu, naj se nauči nekoliko olike, sicer ga bomo naučili mi.

Po svetu.

Tepeni Lah.

Albanci so se uprli Lahom, ki so zasedli Albanijo tako, kot našo Primorsko. Prepodili so jih iz vse dežele, drže se še v Valoni, kjer jih varujejo vojne ladje. Smeje se jim ves svet.

Klerikalci v objemu z brezverci.

Na Laškem je končno Nitti popolnoma odigral in novo vlado je sestavil starec Giolitti. Sestoji iz klerikalcev in svobodomiselcev, ki so se pod papeževim protektoratom združili v besnem sovražstvu proti Jugoslaviji. Pravijo, da nočejo z našo državo prijateljstva.

D' Annunzio

je zasedel Sušak, ki so ga doslej vsi priznavali nam. Vse kaže, da stoji ta mož v službi laške klerikalno-liberalne vlade, ki hoče za vsako ceno izzvati vojno z nami.

Na Češkem

se je socijalistično-agrarna vlada razbila. Socijalisti so najmočnejša stranka, nimajo pa absolutne večine, zato ne morejo sestaviti vlade sami.

Mohamedanci

so začeli z veliko vstajo proti ententi. — Puntajo se v Mali Aziji, Perziji, Egiptu, Indiji in povsod drugod. Angleže in Francoze to silno skrbi, ker so to njihove najbogatejše kolonije. Mir, ki so ga skovali v Parizu stoji res na zelo šibkih nogah.

Vojna med Rusi in Poljaki

se še ni prav nič odločila. Nekod zmagujejo Poljaki, drugod Rusi.

V Avstriji

bodo septembra volitve, ker so socijalisti izprevideli, da je s hinavskimi klerikalci vsako skupno delo nemogoče. Eni hočejo dobro revnemu ljudstvu, klerikalci pa bogatinom. Obojim pa seveda ni mogoče ustreči.

V Ameriki

se z vso paro pripravljajo na volitve. Wilson ne bo več kandidiral.

☒ Iz naše države. ☒

Regent Aleksander se mudi v soboto, nedeljo in ponedeljek na naših tleh. Osebno ga pozdravljamo, vseh slavnosti in ceremonij se pa socijalisti ne udeležimo, ker smo republikanci.

V Belgradu kujejo volilni red za državni zbor. Debate so zelo živahne, zlasti glede kancelparagrafa in ženske volilne pravice. Delo gre pa le počasi od rok.

Ljubljanska vlada se še vedno ni osnovala in pašujejo v njej klerikalci, ker se silno branijo prepustiti nekaj moči liberalcem.

V Vukovaru na Hrvaškem se vrši te dni velik kongres vseh jugoslovanskih komunistov. Namen kongresa je zedinjenje vsega jugoslovanskega socijalističnega proletarijata. Vse pa kaže, da bo uspeh ta, da se bodo še komunisti sami med seboj skregali, ker gre zlasti srbskim predvsem zato, da dobe v roke kase vseh pokrajinskih komunističnih organizacij. Revno ljudstvo se je borilo z velikimi uspehi 50 let na socialno demokratičnem programu in se bo tudi v bodoče. Tem novim prerokom pa ne verujemo in ne zaupamo.

Bosanski kmetje zapuščajo klerikalno stranko. Za razpoloženje med bosanskimi kmeti, dosedanjimi pristaši klerikalne „bosanske težačke stranke“ v Bosni, je značilno, da trumoma zapuščajo stranko. Krajevna organizacija te klerikalne stranke v Tomajevcu v Bošni je vodstvu stranke v Sarajevu že sporočila izstop iz stranke, ker je klerikalna stranka v vladi nastopila zoper pravično rešitev agrarne reforme (zoper § 6. in 7.). Zgledu te organizacije bodo sledile še druge. Klerikalci so s tem, da so nastopili zoper interese malih najemniških kmetov v Bosni, ki naj bi dobili zemljišča, izgubili med bosanskimi kmeti ves ugled.

Vse organizacije opozarjamo, da so naznanila shodov, zaupnih sestankov itd. prošta kolkovine. Če imajo glavarstva v raznih okrajih svojo žandarmerijo poučeno v tem smislu, da se mora vsak sklicatelj shoda itd. izkazati s pismenim dovoljenjem okrajnega glavarstva, je to šikana. Nikakor nam ni treba takih šikan še plačevati. Za ta „dovoljenja“ pa ne

smemo prositi, ker smatrajo glavarstva naznanila shoda v tem slučaju za prošnjo, ki mora biti kolekovana.

Odpust vojakov. Vojni minister je izjavil, da se odpuste vsi vojaki, ki služijo leto dni, ki so rojeni leta 1897. ali prej ter so odslužili pred vstopom v vojni kader vsaj šest mesecev pri vojnih postajah. Čas bi že bil.

Vojaški pulti v Trstu. V Trst so prišli najbolj divji italijanski vojaki (arditi), ki so se uprli ter niso hoteli iti v Albanijo. V Trstu so uprizorili velikanske izgrede, pri katerih je bilo več človeških žrtev.

Krvavi izgredi v Gradcu. Za Ljubljano je prišel sedaj Gradec. Zaradi previsokih cen na trgu so se zbale ženske ter začele pleniti prodajalce. Kmalu so množice silno narasle ter se uprle orožnikom. Orožniki so streljali. Mrtvih je 15 oseb, mnogo pa ranjenih.

K. D. Z. za viničarje!

Interpelacija narodnega predstavnika sodruga d. Dragotina Lončarja in tovarišev v imenu KDZ. na gospoda ministra za socialno politiko v Belgradu.

Gospod minister!

V Slovenskih goricah in okolici je preko 40.000 viničarjev, ki se nahajajo v bednem položaju.

Njih dnevne plače znašajo od 40 vinarjev do največ 5 kron. Po dokazilih, ki jih ima v roki okrožno tajništvo „Kmetško-delavske zveze“ je povprečna dnevna plača 2.50 K do 3 K brez vsakih drugih beneficev.

Lastniki vinogradnikov (zasebniki in samostani), zlasti oni v Avstriji, ki imajo tu svoja posestva, plačujejo po 20 vinarjev na dan, a vino prodajajo po 20 K liter. Mariborski škof dr. Mihael Napotnik plačuje svoje viničarje z 1.60 K na dan.

Odpraviti bi bilo treba zastareli viničarski zakon z dne 2. maja 1886. leta in viničarske knjižice ter oboje nadomestiti z osnutkom, ki ga je predlagala „Kmetško-delavska zveza“, a ki leži že 3 mesece pri poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani.

Treba bi bilo, da bi bili viničarji in njih družine deležne zavarovanja po bolniških blagajnah, kakor drugo delavstvo, a za male kmete in poljedelsko delavstvo naj bi se ustanovile posebne bolniške blagajne.

Pri okrajnih glavarstvih naj bi se ustanovil poseben urad, sestavljen iz zastopnikov viničarjev, kakor je to predlagala anketa, ki je bila sklicana v Mariboru po poverjeništvu za socialno skrb.

Viničarstvu bi bilo treba takoj pomagati z akcijo cenih živil.

Vprašam gospoda ministra:

1. Ali so mu znane te razmere slovenskih viničarjev?

2. Ali je pripravljen naročiti poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani, da odpravi v interpelaciji omenjene nedostatke, oziroma ustvari institucije, ki so življenskega pomena za viničarski stan?

Shodi K. D. Z.

KDZ. priredi z nastopnim dnevnim redom: 1. Ljudski shod; 2. vpisovanje v krajevno organizacijo KDZ.; 3. ustanovni občni zbor KDZ.; — naslednja zborovanja po Sloveniji:

v nedeljo dne 27. t. m.

V Št. Rupertu ob 9. uri dopoldne na Veseli gori pri Škarjetu.

V Mokronogu ob 3. uri popoldne.

V Tribučah ob 11 uri dopoldne.

V Črnomlju ob 8 uri dopoldne.

